

alimara

BUTLLETÍ INFORMATIU DEL SERVEI D'ACCIÓ SOCIAL

MARÇ-ABRIL 1989

**FONAMENTS QUE
JUSTIFIQUEN UNA
REESTRUCTURACIÓ DELS
CENTRES D'ATENCIÓ
AL MENOR DEL CONSELL
INSULAR DE MALLORCA**

**ENTREVISTA A
SEBASTIÀ ROIG**

12

**ELS SERVEIS
SOCIALS A
LA MANCOMUNITAT
DE TRAMUNTANA**

CONSELL INSULAR
DE MALLORCA

Índex

3

Editorial

4

Fonaments que justifiquen una reestructuració dels Centres d'Atenció al Menor del Consell Insular de Mallorca

7

Els Serveis Socials a la Mancomunitat de Tramuntana

9

Entrevista amb Sebastià Roig. Director General de Joventut

12

Notícies

14

Eines per treballar millor

20

En feim ressò

ELS ARTICLES D'AQUESTA REVISTA EXPRESSEN ÚNICAMENT L'OPINIÓ DELS SEUS AUTORS.

alimara

Núm. 12 - març-abril 1989

Publicació bimestral

Edita: Consell Insular de Mallorca

Redacció: Servei d'Acció Socvial
Carrer Almudaina, 5
07001 Palma de Mallorca
Tel.: (971) 72 15 05, Ext. 286
Telefax: (971) 71 90 88
(Atn. Acció Social)

Producció gràfica: Ferran Sintès

Fotocomposició: Composició Mecànica Ferrer

Impressió: Totgràfic, S.A. - S'Arenal

Dip. Legal: PM-128 del 1987

editorial

Alimara, 12

La participació ciutadana és un dels nombrosos conceptes que a l'àmbit dels Serveis Socials s'estàn redefinint, reformulant i replantejant a la recerca d'una definició clara i consensuada que permeti establir què s'ha d'entendre com a tal i quins diferents nivells de participació han d'existir. El que sí sembla d'acord comú és la importància i la necessitat de que els membres d'una comunitat intervenguin en la creació, la gestió i el control dels serveis que es posen en marxa, precisament, per aconseguir una millor qualitat de vida per a ells.

La Constitució Espanyola contempla en els seus articles 9.2 i 23.1 el dret de tots els espanyols a participar, de forma individual o mitjançant associacions, en la vida social, cultural i política del país; però tots sabem que l'existència d'un marc legislatiu no és suficient per a que el fet es produeixi. Avui per avui la participació és un dret, però no una realitat.

Els responsables polítics i els professionals del camp social tenen una difícil empresa en la consecució dels mecanismes adients que possibilitin la participació, establint un procés a través del qual es generin les condicions que la promoguin. La informació clara i transparent de com es realitza la gestió pública i la convicció per part dels membres de la comunitat de que les crítiques que expressen són degudament canalitzades i resoltes fins el punt possible, farà que aquests es sentin implicats i participis de tot allò que ocorre en el seu voltant i els afecta; evidentment sense deixar al marge la importància de la descentralització per tot el que suposa d'apropament al ciutadà.

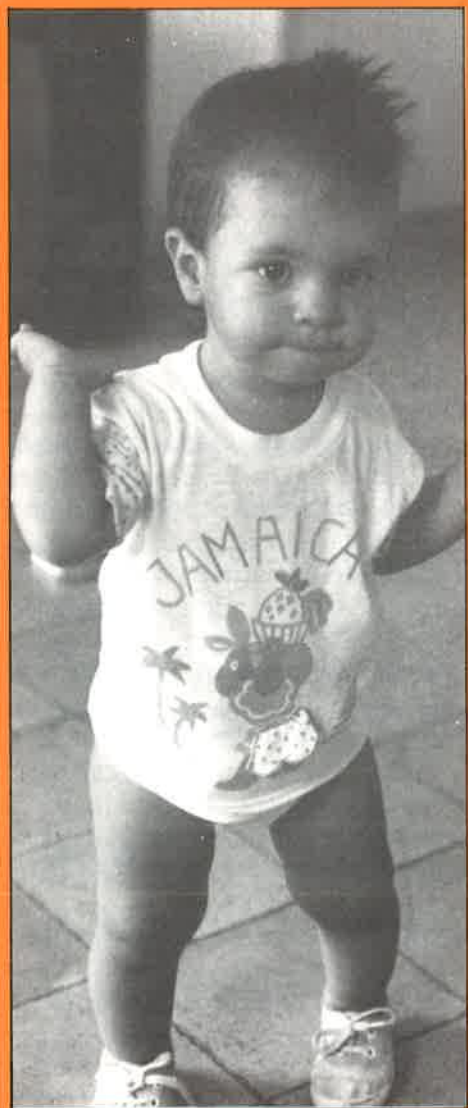
Reprenent el que s'ha dit abans, aconseguir la participació, no esporàdica sinó entesa com a procés, és difícil i complex sobretot per la manca de tradició existent per motius que tots coneixem i també per la tipologia de la població que se sol atendre a l'àmbit que ens ocupa: persones en condicions socioculturals i econòmiques molt precàries que poden no entendre el per què de tot això, prou en tenen intentant cobrir just i tot les necessitats catalogades com a primàries. Però... ¿Què passa quan les persones que tenen com a una de les seves funcions i finalitats aconseguir la

participació dels ciutadans no exerceixen aquest dret i deure?

Un exemple que, pensam, servirà per aclarir el sentit de la pregunta: Durant dos números ha aparegut a Alimara una enquesta de valoració de la publicació, mitjançant la qual, a més de fer les crítiques oportunes, s'oferia la possibilitat d'aportar idees i suggeriments per millorar-la. Dels 2.500 subscriptors inclosos al fitxer del butlletí no arriben a 100 els que han vist la necessitat de remetre a la nostra redacció l'enquesta contestada i alguns d'ells l'han remesa buida, el que és significatiu, però no desitjable. Actualment no gaudim a les nostres illes de canals d'informació abastament que facin referència estricta al nostre àmbit i els pocs de que disposam ben segur que podrien millorar-se. Però per que es produeixi tal millora, en el nostre cas, s'ha de poder avaluar el que s'ha fet fins ara i tenir constància de si s'han complert els objectius que en principi ens proposavem així com si aquests objectius responen a les necessitats que els professionals del camp tenen. Publicacions d'aquest caire no sols pretenen informar, sinó, i encara que soni pretencions, formar, en tant que suposen un espai on hi ha cabuda per a confrontacions conceptuals, noves experiències, reflexions i un llarg etcètera que ens ajudaria molt a tots si ho sabessim aprofitar.

La resposta que ha tenguut Alimara, malauradament, no ha estat, ni a prop fer-hi, la que hagués estat desitjable.

...O és que a això no es pot anomenar participació? O és que la participació sols s'ha de donar d'usuaris a professionals, no de professionals a professionals? Es tracta de peresa? De reticències sobre si serà o no presa en consideració la vostra opinió? Manca d'interès?... Les respostes han de sortir de vosaltres. Però mentrestant ens plantejam si serà seriós per la nostra part fer cas a insinuacions, rumors o crítiques de tota índole que puguin sorgir en qualsevol context quant ha existit el moment oportú per fer-les viables i no s'han produït.

Aquest article que tot seguit vos presentam serveix d'introducció a una sèrie que anirem publicant successivament i el contingut dels quals versarà sobre un dels sectors socials que ara mateix ha adquirit per diversos motius una especial rellevància: El Menor. Recordem que des de fa temps, i promogut pels professionals que treballen en el sector, el Consell Insular ha iniciat un procés —complex, però necessari— que encara no ha conclòs d'adequació dels propis recursos assistencials amb la finalitat d'oferir una millor prestació de serveis.

Des d'aquesta secció, el Consell Insular de Mallorca donarà informació de les actuacions que en aquest camp es duuguin a terme així com de tots aquells aspectes que l'afectin i precisin d'una explicació.

FONAMENTS QUE JUSTIFIQUEN UNA REESTRUCTURACIÓ DELS CENTRES D'ATENCIÓ AL MENOR DEL CONSELL INSULAR DE MALLORCA

El Servei d'Acció Social del C.I.M. en el seu pla d'actuació per a 1988 prioritza en el sector del Menor els següents criteris d'actuació:

1. Arribar a acords interinstitucionals de cara a aclarir i determinar els nivells de competències de les distintes entitats a l'àrea d'atenció al menor, «establint-se reunions amb la Direcció General de Protecció Jurídica del Menor i amb la Comunitat Autònoma de les Illes Balears».

2. Elaborar conjuntament amb les diferents Administracions que assumeixin competències en el tema del Menor un «Pla General» que estructurí un procés d'intervenció unificat i coordinat.

3. En el programa sectorial de l'esmentat «Pla d'actuació», s'especifica en primer lloc que el Servei d'Acció Social estudiarà i proposarà com a base de

discussió amb les restants Administracions un «Projecte per a l'atenció al Menor a Mallorca». La Comissió d'Acció Social en sessió ordinària celebrada en el mes de març de 1988, aprova el Projecte per a l'Atenció al Menor a Mallorca, elaborat en el si del SAS amb la participació dels professionals que treballen en el sector com a document base de discussió intra i interinstitucional i assumeix com a propi el model d'intervenció globalitzada que es proposa.

Entre d'altres aspectes cal destacar que a l'esmentat document s'opta per un model d'internament «normalitzat» a l'àrea d'acolliment institucional. Aquest model trenca l'esquema del macrocentre i s'identifica amb el «mòdul familiar». Entre d'altres, llars-residència, llars funcionals, pisos semi-autònoms, etc. sempre que siguin unitats de tractament

no diferenciades de l'entorn i que hagin de servir-se dels recursos socials normals.

Per altra banda promouen la creació de nous serveis i programes de tractament i avaluació de les famílies i els menors subjectes d'atenció.

És en aquest marc on se situa l'anàlisi dels Centres d'Atenció al Menor del C.I.M., en un intent de millorar la qualitat de prestació d'aquests serveis sense deixadesa de les responsabilitats que li són pròpies i que han estat mantengudes fins el present.

El Consell Insular de Mallorca al llarg d'aquests últims anys ha iniciat un procés d'adequació dels seus centres d'assistència al menor tractant de respondre a un model assistencial més en consonància amb els nous plantejaments de les ciències de l'educació que insisteixen en la complexitat del procés educatiu i en la necessitat de que aquest es desenvolupi en els àmbits propis i característics de la vida del menor, entre d'altres: família, escola, barri, ..., donant un paper específic i protagonista a cada un dels àmbits. Aquest criteri és assumit igualment en el camp dels serveis socials considerant-se a aquest com el resultat d'una acció interdisciplinària en el marc d'un sistema públic integrat de serveis orientats al desenvolupament de totes les potencialitats del subjecte, al foment del seu protagonisme en la vida ciutadana i a la prevenció de les causes que condueixen a la seva marginació. Tot això amparant-se en el marc jurídic de cada moment, el qual determinava quines eren les competències en el sector del menor, així: Llei Reguladora de Bases de Règim Local

(1985). Llei d'Acció Social de la C.A.I.B. (9/1987 de l'11 de febrer) i la Llei 21/87 que modifica el Codi Civil en matèria d'adopció.

Aquest model persegueix essencialment, entre d'altres objectius: normalització, sectorització, participació, descentralització, atenció personalitzada, articulació social etc. superant i oposant-se a la concepció de l'internat o asil com una «institució total» desconnectada i descontextuada de la vida ciutadana, el que suposa a priori un desarrelament del menor del seu marc natural i un sistema estructural i organitzatiu molt allunyat de la realitat que haurà de viure el nin quan sigui un adult. Els centres del C.I.M. han estat i són un clar reflex d'aquesta concepció històrica.

LLAR DE LA JOVENTUT

En el mes de desembre de 1980, la direcció del centre va presentar al Consell Insular de Mallorca per a la seva aprovació el «Pla General Bàsic d'Educació a l'Internat» (P.G.B.E.I.) que pretenia millorar l'organització i funcionament de l'internat a l'espera de trobar una millor alternativa, essent conscients, tal com s'indica a la introducció del Pla, de que la reforma de l'Internat no solucionaria la problemàtica del menor. Aquesta és la primera passa que permet qüestionar-se en profunditat:

— Que l'internat com «institució total» no respon a les necessitats de la població infanto-juvenil assistida. La millora de l'atenció a nivell d'espai físico-ambiental, de recursos econòmics i humans segueix mantenint un determinat tipus de «síndrome d'hospitalisme» que dificulta la integració normalitzada dels menors en la vida social.

— El P.G.B.E.I. permet diferenciar clarament dos contextos: «L'Internat» i «l'Escola», malgrat que cohabitin a un mateix edifici. A nivell organitzatiu apareixen dues figures que reforcen aquesta realitat: el coordinador de l'internat i el coordinador del col·legi.

— S'inicia una progressiva matriculació dels menors interns en les escoles públiques, aconseguint-se una bona adaptació.

— Comença una experiència pilot amb un grup mixt de joves de catorze a divuit anys que conviuen a la que s'anomena «residència juvenil», gaudint d'una autonomia respecte al funcionament general de l'internat, amb resultats positius.

— A l'estiu de l'any 1985, un col·lectiu de menors residents durant tot l'any a l'internat gaudeix d'un període vacacional a Santa Ponça, a una planta baixa no diferenciada de l'entorn. És la primera experiència convivencial fora de la institució.

Aquestes accions, l'anàlisi de les mateixes i una reflexió teòrica sobre el model assistencial més ade-

quat a les necessitats dels menors, possibiliten que el Ple del C.I.M. del 3 de març de 1986 aprovi el «Pla General Bàsic d'Educació a les Llar del Menor» que permet la transformació de l'internat de la Llar de la Joventut en petites residències, avui, «LLARS DEL MENOR», amb capacitat cada una d'elles per a deu menors en règim mixt i heterogeni quant a l'edat, ubicades en distints barris de la ciutat, no diferencia- des de l'entorn, integrant als menors a les escoles públiques properes i utilitzant pel seu funcionament els recursos normals i específics de la unitat familiar.

LLAR DE LA INFÀNCIA

La transformació de la llar de la Joventut, té una forta repercussió en la Llar de la Infància essencial- ment en les següents qüestions:

— Quins menors haurà d'atendre cada institució. L'únic criteri que diferenciava ambdues institucions respecte als menors acollits era l'edat. Els nins de 0 a 10 anys s'admetien a la llar de la Infància i els de 10 a 18 anys a la llar de la Joventut.

L'aparició de les Llar del Menor qüestiona en profunditat aquest criteri i es veu la necessitat de tre- ballar conjuntament les admissións. S'arriba a un acord interinstitucional: La Llar de la Infància acollirà a menors de 0 a 14 anys amb una necessitat d'inter- nament temporal a curt termini, derivant els casos cap a altres alternatives distintes a l'internament, oferint progressivament un servei d'atenció transi- tòria. Les Llar del Menor atendran als menors de 6 a 18 anys, amb una necessitat d'internament pro- llongat.

Separació definitiva de «l'internat-col·legi»; en el Ple del 3 de març abans esmentat es proposa també: aprovar l'estatut del col·legi Carrero Blanco de la llar de la Joventut d'acord amb la LODE unificant el nom citat i el de «Los Santos Angeles» (col·legi ubicat a la llar de la Infància) amb el nom que es cregui conve- nient. D'aquí sorgeix l'actual col·legi Llorenç Riber; per primera vegada després d'un llarg procés històric se separen dues realitats que cohabitaven, ubicant cada una d'elles a l'àmbit d'actuació que els corres- pon: internat diferenciat de col·legi; el que significa delimitar clarament el context de la vida domèstica i quotidiana de l'àmbit escolar.

— Desapareix a la llar de la Infància el servei de mitja pensió i l'assumeix el col·legi Llorenç Riber per als seus alumnes.

La integració escolar normalitzada del menors asilats a la llar de la infància es produeix paulatina i progressivament durant el curs 87/88 i es reforça amb la proposta d'adequació i tancament del col·legi Llorenç Riber, aprovat en la sessió plenària del C.I.M., el març del 88. Actualment tots els menors

d'ambdós centres estàn escolaritzats a la xarxa d'es- coles públiques del M.E.C.

SITUACIÓ ACTUAL DE LA LLAR DE LA INFÀNCIA

Com s'ha dit abans, la Llar de la Infància atén a menors de 0 a 14 anys, un 90 % dels quals es- tèn protegits per la Junta de Protecció de Menors de Balears.

D'una banda s'observa que un dels objectius de la Llar de la Infància, és oferir una atenció de caire transitori, mentre es treballa una alternativa més idònia per al nin, entre les quals destaquen:

1. Retorn a la família natural.
2. Acolliment familiar.
3. Institució de mig a llarg termini.

D'altra banda no es disposa de la capacitat de gestió ni dels recursos humans, tècnics i econòmics que permetin que l'atenció oferida sia realment transi- tòria.

El fet de no controlar ni disposar d'aquests re- cursos bàsics, fa que la realitat de la Llar de la Infàn- cia sia la següent:

— Davant l'excés de demanda, atén qualsevol cas d'internament, sia de curt, mitjà o llarg termini.

— No s'han pogut donar les alternatives adequa- des per no tenir capacitat de control de tot el procés d'intervenció, donat que són la Direcció General de la Joventut de la C.A. i la Junta de Protecció de Menors els que actualment controlen aquest procés.

— No s'han pogut derivar a les Llar del Menors a tots els nins que necessiten aquest tipus d'interna- ment per la limitació de places disponibles.

Per tot això:

— La Llar de la Infància és de fet un recurs quasi en exclusiva de la Junta de Protecció de Menors, a més d'estar en relació de dependència i subordinada a aquesta.

— La Llar s'ha convertit en una «calaix de sas- tre» on s'atenen tots aquells casos que no tenen ca- buda a d'altres institucions.

— Els nins es cronifiquen a la institució sense arribar a poder aconseguir l'alternativa més adequa- da per a ells, amb el greu perjudici que això implica pel seu desenvolupament bio-psico-social.

Actualment es mantenen conversacions amb la Comunitat Autònoma a través de la Direcció General de Joventut, responsable actual de la gestió en matè- ria de menors, després de la firma del conveni amb el Ministeri d'Assumptes Socials l'octubre de 1988, per articular en la mesura que sia possible tota la problemàtica anteriorment exposada.

Josefina Sintes
Juan Antonio Bustillo

informació comunitària

ELS SERVEIS SOCIALS A LA MANCOMUNITAT DE TRAMUNTANA

La Mancomunitat de tramuntana està formada pels següents municipis: Esporles, Banyalbufar, Este- llencs i Puigpunyent, participant de forma plena a l'àrea d'acció social únicament els municipis d'Espor- les i Puigpunyent.

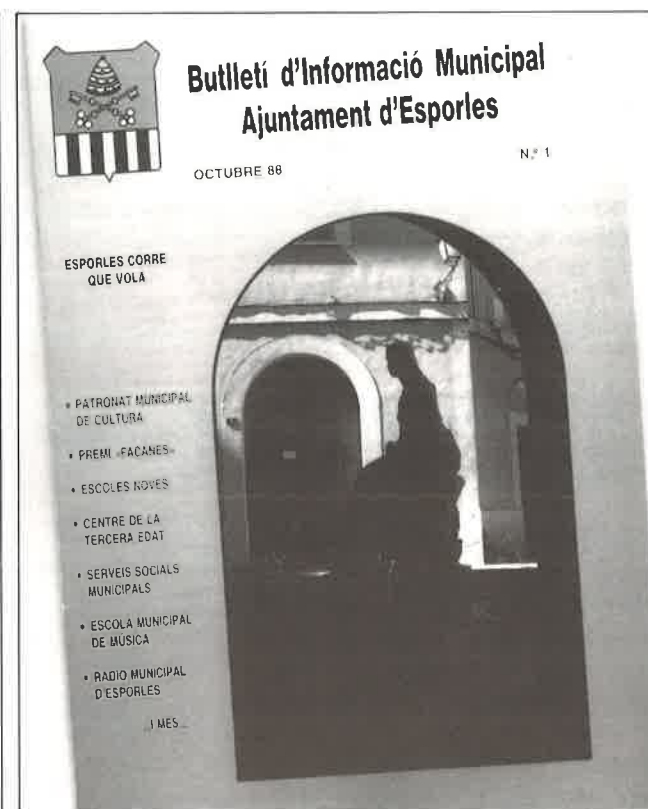
Respecte a la Mancomunitat

La creació d'estructures supramunicipals respòn a la necessitat de donar solució a moltes limitacions amb les quals es troben les administracions locals petites havent de mantenir:

— Una estructura política com a òrgan de decisió que prioritzi necessitats, des d'una perspectiva territo- rial i amb capacitat de negociar amb altres administra- cions la creació i manteniment de serveis.

— Una estructura administrativa que racionalitzi la distribució dels recursos a la seva àrea territorial.

Esporles és el primer municipi que crea l'àrea de Serveis Socials mitjançant la contractació d'una assis- tenta social a temps parcial en desembre de 1987. En juliol de 1988 Puigpunyent mostra interès per la crea- ció de l'àrea al municipi i utilitza la Mancomunitat ja existent (creada per a la utilització d'altres serveis co- muns) com a via administrativa per a la contractació de l'assistenta social. Paral·lelament Banyalbufar i Es- tellencs s'adhereixen encara que no de forma plena, sinó per a prestacions puntuals.

En principi la Mancomunitat contracta el tècnic per a cobrir l'atenció primària en els dos municipis que te- nen als ajuntaments àrea de serveis socials; però, i se- guint el procés adequat, es comencen a plantejar l'atenció als sectors específics tals com tercera edat i disminuïts, mantenint-los dins l'entorn habitual de vida.

La Mancomunitat es troba principalment amb dues dificultats:

— D'accessibilitat territorial, encara que es tracti de municipis limítrofs.

— I de diferent nivell de necessitats i cobertura d'aquestes.

Davant tal situació seria convenient que els esfor- ços d'aquesta entitat supramunicipal anassin adreçats

a fer efectives les competències, redistribuint els recursos en funció de les necessitats de cada municipi.

Respecte al treball realitzat per l'assistenta social

L'àrea de serveis socials té competència en totes les actuacions municipals en matèria d'acció social. L'estructura interna municipal s'organitza a tres nivells:

1. Polític i de gestió —a càrrec del regidor de Sanitat i Serveis Socials.
2. Tècnic-assistencial —a càrrec de l'assistenta social i de la treballadora familiar.
3. Participació —a través del Consell Municipal d'Acció Social.

A nivell tècnic el treball s'inicia mitjançant el procés basat en:

- Divulgació del Servei.
- Coneixement del poble.

Com a resultat d'aquesta fase de contacte, posteriorment es prioritza el sector de la tercera edat realitzant un programa que consta de tres projectes:

1. Servei d'ajuda a domicili, on cal destacar el treball de regulació de l'equip format per l'assistenta social, el metge titular del poble, la treballadora familiar i l'A.T.S.

2. Voluntariat, que en principi sorgeix per complementar l'anterior en aquells casos on el servei d'ajuda a domicili no resol els problemes de soledat o d'assistència permanent a l'ancià.

3. Animació sociocultural, amb caràcter d'experiència pilot i amb perspectives de ser extrapolable a la resta de la comunitat, amb la col·laboració de les àrees municipals de cultura i d'educació.

D'altra banda es cobreix l'atenció de casos a nivell individual i familiar que en aquests municipis petits representen poc volum. Per tot el que es fa necessari potenciar el treball social comunitari que pot donar una perspectiva d'atenció més globalitzada.

A cada municipi el procés de treball es troba en fases diferents degut a diversos factors:

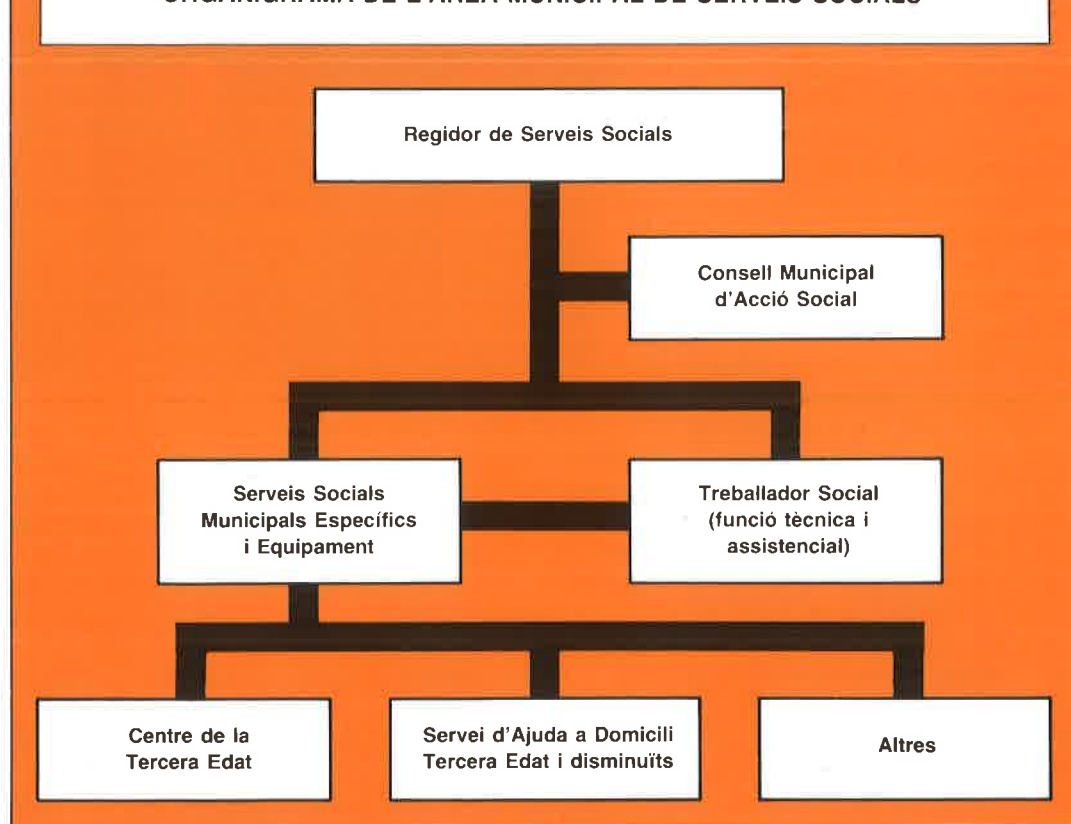
- Data d'inici del treball.
- Característiques de la població.
- Pressupost.

Es pot concloure dient que queden moltes coses per fer, per exemple establir una coordinació adequada entre les diferents àrees municipals que permeti dur a terme una planificació integrada dins d'una macroàrea de benestar social.

Carmen Guillen

Assistent Social de la Mancomunitat de Tramuntana de Mallorca

ORGANIGRAMA DE L'ÀREA MUNICIPAL DE SERVEIS SOCIALS

ENTREVISTA AMB SEBASTIÀ ROIG. DIRECTOR GENERAL DE JOVENTUT

1. En el mes d'octubre de 1988, la Comunitat Autònoma va signar un conveni amb el Ministeri d'Assumptes Socials per a la gestió de la Protecció de Menors a les Illes Balears. Quin és el seu contingut i temps de vigència?

Es tracta d'un conveni de col·laboració on s'acorda que la Comunitat Autònoma gestionarà les funcions i serveis encomanats fins ara al Ministeri d'Assumptes Socials.

Per tant, la Comunitat Autònoma participa en la gestió de les funcions relatives a la inspecció, vigilància, promoció, foment i coordinació dels organismes i serveis de Protecció de Menors, així com a les derivades del compliment i aplicació de la Llei 21/87.

L'Estat mantén la titularitat. Els serveis i centres gestionats per la Comunitat Autònoma són els següents:

- Es Pinaret
- Casa d'Observació

- Guarderia Bisbe Huix
- Equip de protecció d'Eivissa i Formentera
- Departament de Protecció de Menors de Balears
- Dos centres (edificis) Santa Catalina i Sagrada Família

Per dur a terme tot això esmentat, la Comunitat Autònoma comptarà amb els mitjans personals del Ministeri d'Assumptes Socials, personal que continuarà depenent de l'Administració de l'Estat.

- La documentació del Ministeri d'Assumptes Socials
- El pressupost assignat des del Ministeri d'Assumptes Socials

El conveni, signat el 17 d'octubre del 88, va entrar en vigor als 30 dies i a efectes econòmics el mes de gener del 89. Té una vigència de dos anys que s'entendran prorrogats si cap de les parts no l'ha denunciat sis mesos abans de què acabi la seva vigència.

2. La Comissió Mixta creada (Ministeri d'Assumptes Socials

/ Comunitat Autònoma), quines persones la integren? Quines són les seves funcions? Quins problemes planteja el funcionament?

La Comissió Mixta és paritària i la formen:

- Per part de l'Administració Central
- El Delegat del Govern
- El Director General de Protecció Jurídica del Menor
- Un funcionari de la Direcció General de Protecció Jurídica del Menor

Per part de la Comunitat Autònoma

- El Conseller Adjunt a la Presidència
- El Director General de Joventut
- Un representant de la Conselleria

La Comissió és co-presidida pel Delegat del Govern i pel Conseller Adjunt a la Presidència, actuant com a secretari un funcionari de la Delegació del Govern i assistint com assessora la Directora Provincial d'INSERSO.

Es convoca periòdicament segons la urgència dels temes a tractar.

Són les seves funcions:

1. Dirigir i supervisar la gestió dels serveis i proposar la finalització del Conveni si s'incompleix per una de les parts.
2. Aprovar el Pla Anual d'Actuació.
3. Avaluar el compliment de l'esmentat Pla.
4. Elaborar una Memòria al final de cada exercici econòmic.
5. Acordar les propostes de:
 - possibles contractacions de personal,
 - possibles adquisicions de material inventariable,
 - possibles obres i inversions.
6. Modificar l'estructura i objectius dels serveis i centres objectes del Conveni per tal de millorar la seva rendibilitat social.
7. Interpretar el Conveni.

Els problemes provendrien del fet que tots els temes han d'esperar a la reunió de la Comissió, la qual cosa minva agilitat en la resolució del que es planteja. Així i tot, és prou flexible a l'hora de crear comissions paral·leles per temes concrets, pactades de principi i amb autonomia a nivell de calendari. Fins ara s'ha reunit tres vegades, cada dos mesos aproximadament.

3. Quins problemes fonamentals ha detectat en el funcionament de la Junta de Protecció de Menors?

La Junta, històricament, s'havia fet càrrec no solament de la Protecció de Menors, sinó també del pagament de subvencions i ajudes a famílies amb dificultats econòmiques, tasca que no cor-

respon al que ha de ser un servei especialitzat en Protecció de Menors.

Això ha creat un colapçament del Servei, manejant un nombre d'expedients que difícilment poden tenir seguiment i intervenció tècnica.

D'altra banda, la manca de coordinació i articulació amb la resta d'entitats i recursos existents provocava una situació caòtica en lloc de propiciar una atenció integrada.

Manca personal tècnic i és necessària una reubicació espacial i una remodelació funcional.

Cal que comenci a funcionar com el que realment és: un servei especialitzat en Protecció de Menors.

D'altra banda ja s'estan donant totes les passes per millorar aquestes dificultats, tant a nivell intern com a nivell de coordinació amb els altres serveis. També cal ressenyar que el nom de Junta ja no és correcte. Des de la llei 21/87 i amb la signatura del conveni és el Departament de Protecció de Menors.

4. Quin és el programa d'actuacions que la Direcció General de Joventut durà a través del Departament de Protecció de Menors durant l'any 1989?

La Comissió Mixta va aprovar, el 23 de gener, un Pla Anual d'Actuació que és el marc on es mou aquesta Direcció General dins el camp del menor. Els objectius que es detallen es resumeixen en:

- Des de Balears s'estudiarà i tractarà la problemàtica del

Menor així com les seves necessitats.

- Les actuacions s'articularen en xarxes de serveis coordinats.

Tot dins d'una política de desconcentració de Serveis, dotant a cada Illa de la infraestructura necessària per tractar la problemàtica dins el seu propi espai.

5. Recentment els mitjans de comunicació han recollit les crítiques de professionals del sector que manifesten, entre d'altres problemes existents, el de la manca de coordinació entre les diferents administracions públiques que treballen en el camp. Què pensa la Direcció General al respecte?

Comentaria que a hores d'ara és cert que no hi ha una atenció globalitzada per a la infància i joventut. També és cert que per arribar a ella s'han d'articular, coordinar i posar d'acord tant els organismes públics com els privats.

Certament des d'aquesta Direcció General s'han assolit el que pertany a Protecció Jurídica i, dins aquest camp, s'estan donant totes les passes per arribar a una coordinació i articulació de recursos i serveis. És una primera passa i tots sabem el que costa iniciar un procés com el descrit i que sigui el fonament d'un millor funcionament dins aquest camp.

Concretament, des de gener del 89 s'han iniciat converses amb totes les entitats públiques i les privades que col·laboren dins el camp del menor, signant-se el següent nombre de convenis:

28 amb guarderies

24 amb col·legis que disposen de menjador escolar

2 amb col·legis que a més de menjador disposen de guarderia

2 amb col·legis amb internats

12 amb institucions col·laboradores dins el camp del menor

3 amb institucions d'educació especial

A la vegada, un conveni amb el Consell Insular de Menorca i amb el d'Eivissa i Formentera.

Està en procés de redacció i signatura el conveni amb el Consell Insular de Mallorca i ja s'han iniciat converses amb l'Ajuntament de Palma.

6. No li sembla contradictori que els temes del menor es tractin en una Direcció General diferent a la d'Acció Social?

Pens que es pot diferenciar clarament el que és protecció jurídica dels serveis socials, malgrat hagin d'anar plenament coordinats. Per tant no crec que sigui un inconvenient el fet de que siguin dues direccions generals diferenciades les que tractin aquests temes.

El Govern Balear va fer l'encàrrec a la Conselleria Adjunta a la Presidència d'iniciar les converses pertinents per tal de desbloquejar el tema de Menors i arribar-ne a la transferència. Fou

així com es va signar el conveni de col·laboració que no és més que la primera passa dins el procés de transferències. A més a Catalunya s'ubica dins Justícia, i no per això deixen de contemplar l'atenció integrada, però sí compten amb que és un servei especialitzat que depèn en primera instància de les mesures legals que s'apliquen en funció de les lleis en vigor, recolzades pels serveis tècnics adients per tal de donar tractament idoni.

7. Quan creu vostè que la nostra Comunitat Autònoma tendrà transferides les competències sobre menors?

Sabem que la Mesa del Congrés de Diputats ha admès a tràmit la Llei Orgànica de Transferències. Evidentment no podem adelantar una data, però si esperam que no hi hagi problemes ni es demori massa.

El fet de tenir a Fèlix Pons com a President del Congrés de Diputats pot afavorir el que s'agilitzi el procés.

8. Suposant que es rebin les transferències, existeix per part del Govern Autònom un programa d'atenció global en el camp del Menor?

Hi ha un programa aprovat per la Comissió d'Assumptes Socials del Govern Balear el mes d'octubre del 87.

Aquest programa es va revisar i millorant a mesura que es detecten les carències i s'estudien noves possibilitats d'intervenció.

S'intentarà que sigui el millor possible i ajustat a les característiques de la nostra Comunitat.

Recull de notícies que han aparegut durant aquests darrers mesos a la premsa i que fan referència al tema del Menor.

— **Una casa, un huerto y trece gallinas. Nueve niños conviven en una de las cuatro «Llars» repartidas por Palma que se mantienen con la aportación económica del Consell Insular de Mallorca.** Reportatge sobre com transcorre la vida quotidiana d'una de les llars del Menor, es fa una reflexió sobre la integració a l'entorn. (*Diario de Mallorca*, 12 de març de 1989).

— **Educadores de calle y asistentes sociales piden más medios para atender a menores problemáticos.** Els professionals qualifiquen de molt greu el servei d'atenció al menor, ja que no existeix la més mínima planificació ni coordinació entre els diferents organismes públics que tenen competències sobre el tema. (*Última Hora*, 6 d'abril de 1989).

— **El Govern traspasa las competencias de menores.** Traspàs de competències per part de la Conselleria Adjunta a la Presidència al Consell Insular de Menorca en matèria de Protecció de Menors després del Conveni signat entre ambdues institucions. Aquest conveni preveu que el Consell Insular de Menorca es faci càrrec de la tramitació, concessió i pagament d'ajudes en matèria de menors, així com del pagament a les entitats col·laboradores. (*Última Hora*, 19 de març de 1989).

— **La Part Forana altamente deficitaria en la prestación de auxilio social al mundo infantil.** L'article, entre d'altres aspectes, apunta les greus mancances assistencials existents en aquest sector, sobretot als municipis de la part forana de Mallorca. (*Diario de Mallorca*).

— **La C.A.I.B. negocia el traslado de los niños de Es Pinaret a un local más alejado de Palma.** Aquesta decisió obeeix a la infrutilització del centre de reforma de menors, segons la Conselleria Adjunta a la Presidència de la Comunitat Autònoma. (*El Dia* 16, 14 d'abril de 1989).

— **El Consell de Mallorca culmina una profunda remodelación del Hogar de la Infancia.** Una vegada aprovada per la Comissió d'Acció Social del Consell Insular de Mallorca la reconversió de la llar de la Infància, aquest article exposa a grans trets en què consistirà tal remodelació. (*Diario de Mallorca*, 18 de març de 1989).

— **La integración familiar de menores sustituirá al «Llar de la Infancia».** Més comentaris sobre l'adequació de la Llar de la Infància. (*Última Hora*, 19 de març de 1989).

— **La delincuencia juvenil, un campo de actuación para el trabajador social.** Pep Lluís Oliver, Vicedirector de l'Escola Universitària de Treball Social també exposa el seu parer sobre el tema. Segons ell a l'illa hi manca un pla general d'intervenció en aquest camp, mesura que seria molt positiva per definir els àmbits competencials d'actuació, racionalitzar els recursos disponibles i aconseguir un compromís efectiu d'institucions públiques i privades. (*Última Hora*, 10 d'abril de 1989).

— **Menores sin Ley.** Els tribunals no disposen d'un text legal per jutjar amb garanties els menors acusats de cometre delictes. (*El País*, 28 de març de 1989).

BENESTAR SOCIAL

a prop dels vells

- * per informar i orientar
- * per recolzar amb serveis
- * per acollir
- * per visitar

AJUNTAMENT DE MAÓ

QUÈ ÉS EL SERVEI A DOMICILI
El servei és una alternativa assistencial que permet a la persona atesa poder continuar a casa seva sense deixar l'entorn que li és propi. Solereix:
— Orientació i gestió de recursos socials.
— Ordre de la casa i de la roba, manteniment de l'habitatge, compra dels aliments, servei de menjar.
— Planificació dels menús.
— Higiene personal.
— Medicina preventiva, seguiment del tractament hospitalari, control de la medicació i petites cures.

QUÈ ÉS L'HOSPITAL DE DIA
És un lloc d'acollida on es donen uns serveis als vells que no poden quedar-se sols durant el dia, a causa del treball dels seus familiars, aprofitant els professionals de la Residència Geriàtrica. Serveis que es donen:
— Assistencials, sota la supervisió del metge i les infermeres.
— Rehabilitació.
— Podologia.
— Pèrdua.
— Menjador.
— Activitats socio-culturals.

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA DE VALIDS DEL CONSELL INSULAR DE MENORCA

RESIDÈNCIA GERIÀTRICA ASSISTIDA

(Hospital Municipal)
Es un centre destinat a les persones grans no vàlides que necessiten assistència d'infermeria continuada.
Serveis:
— Assistència mèdica.
— Assistència infermeria.
— Servei assistencial en general.

La Unitat de Benestar de l'Ajuntament de Maó ha publicat un díptic sobre els recursos existents en el sector de la 3a Edat. Ja informavem a ALIMARA 11 d'una iniciativa semblant duita a terme per l'Ajuntament de Muro. Sempre és d'agrair la informació a l'abast de tothom.

monogràfics document núm. 1

EDUCACIÓ I SERVEIS SOCIALS: L'EDUCADOR SOCIAL

1. Les distintes denominacions

Per començar hem de dir que és un tant difícil parlar d'una professió que no existeix, o més ben dit, que no ha aconseguit encara la legitimitat acadèmica que seria desitjable. No és el motiu del present article profunditzar dins l'ampli espectre de denominacions (educador de carrer, educador de medi obert, vius, històricament i etimològic no és el mateix, animador sociocultural, educador de temps lliure, etc.), corresponents a parells de perfils professionals. A hores d'ara, després de la línia iniciada per l'estament universitari (Varis 1988) de racionalitzar el tema, ja es parla d'Educador Social, a nivell de diplomatura acadèmica de Ciències de l'Educació. No creim necessari doncs, insistir nosaltres en aquest aspecte.

En realitat, el que pretenem és (com diria un company de feina) introduir un poc d'entropia positiva, dins el confús mapa de professions i alternatives vinculades al treball social i, més concretament, al que podem anomenar **desenvolupament comunitari i educació social** a la part forana, dins el sector d'infància i joventut, aportant ara per ara una mena d'esborrall o d'introducció a la feina de l'Educador Social, des de serveis complementaris sense entrar a profunditzar en metodologies i programes d'intervenció.

L'article no parla per això, del treball de l'Educador dins altres sectors d'edat, la participació de psicòlegs i pedagogs en el tema, les funcions dels serveis especialitzats on s'ubiquen els distints professionals, etc., ja que això són qüestions que una per una es mereixerien varis articles.

2. El marc ecològic de l'Educació

Des d'una perspectiva ecològica (sistemàtica), i atenent el voluntarisme formatiu i les estructures dels espais educatius, podem parlar en un sentit ample d'Educació, segons la següent classificació: **Educació Formal** (escola), **Educació No Formal** (tot allò que no forma part dels currículums escolars però persegueix una finalitat explícitament educativa) i **Educació Informal** (totes aquelles situacions que essent educatives, és a dir, que contribueixen a modificar les actituds i comportaments, no parteixen d'un agent educatiu explícit, amb un voluntarisme educatiu, sinó que formen part de les relacions humanes en comunitat).

Si tenim això present veim que tant en el camp de l'Educació No Formal com a la Informal, a part de la família (primer espai socialitzador i per tant educatiu), existeixen moltes entitats i institucions que ocupen un lloc, a vegades amb duplicitat de funcions:

Clubs d'Esplai i Joves, Centres Culturals, activitats extraescolars, AAVV, Associacions de la Tercera Edat, Centres diurns, Centres d'Informació Juvenil, Serveis Socials, Centres Esportius... Hi ha doncs una línia directa que uneix la capacitat (educació) amb l'assistència (satisfacció de les necessitats bàsiques), de forma que en la realitat es troba íntimament lligada, la influència dels currículums escolars, amb les activitats del lleure i la relació social i el tractament concret de problemàtiques de caire social i familiar.

Es tractaria en definitiva de l'idea de **sistema educatiu integrat**. Sistema, perquè hi ha un conjunt d'elements (recursos, en serveis socials), que s'interrelacionen segons una finalitat comuna (concepte de teologia: Colom 1982); educatiu, perquè tots aquests elements, a part d'altres objectius més o menys explícits, prenen part en aquesta equifinalitat educativa i integrat, perquè es consideren accions i serveis units i coordinats per la coherència que els dóna la seva utilització educativa.

3. La funció dels Serveis Socials

Des d'aquesta perspectiva, quan en els centres d'atenció primària es planteja la necessitat quasi bé orgànica (imperiosa) d'atendre no tan sols, problemes, sinó de fer prevenció, ens trobam que prevenció és sinònim d'educació. Amb aquesta realitat dispersa i la no assumptió (d'una forma plena, almenys) d'aquest sentit de sistema educatiu integrat per part dels professionals que treballam aquesta àrea, succeeix que:

- És des dels centres d'atenció primària des d'on s'impulsa, quasi bé sempre, els projectes de coordinació (compactació) amb els professionals d'altres serveis.

- No hi ha límits clars a nivell de responsabilitats a l'hora de plantejar una coordinació. (Pot un centre de serveis socials, promoure activitats de dinamització sociocultural): és seu el paper d'impulsar programes de salut per vells, dinamització d'APAS, cursos d'alfabetització, etc.).

El que és cert, és que la primera idea esmentada implica consegüentment, el plantejament de la segona.

A hores d'ara, pareix fora de tota discussió, el fet que els professionals que estam més a prop de la gent (co-

neixement de les seves necessitats), per funcions i estructura organitzativa, són els dels centres de serveis socials. Així les coses, pensam que hi ha una responsabilitat, massa vegades tan sols implícita, que fa necessària la comunicació des dels serveis socials, als altres serveis, ja que el tractament de problemàtiques individuals genera immediatament, necessitats de prevenció/integració comunitària. **A partir d'aquí hi ha dues línies complementàries de treball:**

1. Articulació institucional com a racionalització dels recursos (salut, educació, cultura, joventut, serveis socials, etc.) plantegen el que hauria d'ésser un marc programàtic comú.

2. La coordinació a nivell de tècnics, segons projectes específics, a on, sense perdre de vista quin és el paper de cadascú, es determina, més ràpidament, la col·laboració per resoldre problemes, i fer prevenció, cercant fórmules adaptades a la realitat. Així, es pot entendre, pensam, que des dels serveis socials s'impulsin projectes de prevenció dels problemes sanitaris, dinamització cultural, complementació a les escoles, etc., sempre amb la filosofia i la necessitat de compactació i des del punt de vista de les repercussions socials i familiars; orientant i potenciant aquest segon punt, les línies de treball del primer.

4. L'Educació Social des dels Municipis

Vegent que tant a l'escola com a la família hi ha uns responsables educatius explícits (mestres i pares) i tenint en compte de cada vegada més la importància que té el lleure en la socialització del nin, es fa patent la necessitat de professionals que treballin dins aquest espai, per instrumentalitzar la possibilitat individual del nin per poder accedir a espais de socialització optimitzants pel seu desenvolupament personal.

Si reprenem el binomi prevenció = educació veim la necessitat d'«assegurar» un ample espectre de dinamització sociocultural als pobles per tal de poder intervenir en aquelles situacions de problemàtica socio-familiar del nin.

L'estratègia de treball a nivell preventiu se'ns presenta clara:

El suport a la creació i promoció d'organitzacions possibilitadores d'espais socialitzants.

La prioritització de les iniciatives edu-

catives necessàries, treballant directament amb nins, joves i pares (com a vincle participatiu del procés).

La primera línia de treball demana com a prioritari (almenys a la comarca d'Inca) la introducció/participació dels treballadors dels centres de serveis socials dins la dinàmica comunitària.

Això vol dir, el mutu coneixement entre serveis socials / entitats i institucions que permeti i potenciï, fins i tot, un treball conjunt cap a l'anàlisi de necessitats a cada poble i consegüentment la realització de programes d'intervenció.

Dins aquest ordre de coses podem parlar d'una tasca complementària entre T.S. i Educador Social a l'hora de coordinar iniciatives d'interès comunitari, que es concreta fonamentalment, en l'assessorament sobre gestió i organització de recursos per part de l'A.S. i l'assessorament i suport a l'hora de plantejar activitats concretes d'animació socio-cultural per part de l'Educador aportant el coneixement directe de les necessitats/alternatives a nivell d'infància i joventut.

L'actuació de l'Educador, pel que fa al treball directe se'ns presenta amb un doble vessant:

La intervenció preventiva de marginació social, sobre grups concrets i amb projectes concrets.

La detecció de necessitats, i viabilitat de creació de nous recursos d'animació, a partir del seu treball previ amb els usuaris potencials, de manera que es promoció la constitució de casals d'infants i joves, grups associatius, tallers, etc. i que es garanteixin models comunitaris participatius, en l'organització i administració del propi lleure. (Concepte d'Animació Socio/Cultural enfront Difusió Cultural. Varris 1988).

Segons tot això podríem definir el següent àmbit funcional:

A) Coneixement efectiu dels recursos d'animació i dinamització cultural. (El que implica una relació personal i constant amb ells). Vol dir efectiu, que l'Educador ha de conèixer les possibilitats educatives de cada associació o grup que des del centre de serveis socials es considera com a recurs, i utilitzar-les tan sols en la mesura que sigui adient a les seves possibilitats, establint i concretant uns criteris de relació. Els participants d'aquelles associacions que tenen objectius concrets com un equip esportiu o un col·lectiu cultural, no tenen per què assumir objectius explícitament formatius. És tas-

ca del professional el plantejar objectius dins l'àrea formativa cercant recursos que puguin conjunturalment assumir aquesta funció.

B) Coneixement directe de la població infantil i juvenil, i la seva realitat social on viuen.

C) Planificació i realització de projectes d'intervenció, referits tant a donar suport als recursos d'animació socioculturals ja creats com als nous grups associatius que sigui possible crear. Serien funcions d'organització, d'establir un marc normatiu regulador de les accions, d'ajudar a aplicar els acords que es formulin, etc.

D) Actuacions formatives dirigides directament a nins i joves:

- Oferint un marc d'educació de pautes de comportament social adequades, contemplant els aspectes de prevenció i reinserció social.

- Articulant la necessitat de participació en l'organització i autoadministració del propi lleure per part dels nins i joves.

5. L'Educador Comarcal

Quan parlem de problemàtica social, d'un infant o jove en concret, no hi ha cap dubte que la intervenció a plantejar ha d'esser coordinada, i en tres àmbits distints: família, escola i carrer.

Des de l'òptica d'equip comarcal hi ha un «especialista» en actuar dins l'últim àmbit esmentat:

L'Educador Especialitzat.

Coordinat amb el pedagog i psicòleg de l'equip, l'educador és responsable de dur endavant la part de la intervenció que persegueix uns objectius, clarament centrats en el camp social (ajustats al tractament concret de les problemàtiques individuals). Ara per ara no hi ha cap educador municipal, o el que és el mateix, no hi ha cap professional responsable d'impulsar i coordinar els considerats recursos socials necessaris (majoritàriament, recursos de lleure), excepte, el treball indirecte amb les entitats que pugui fer el Treballador Social. Succeeix doncs, que en els municipis més o menys grans, on comença a haver-hi circuits de relacions socials en risc de marginació i un mapa de recursos dispers i normalment insuficient, el treball de l'Educador Comarcal, es troba bastant limitat per la seva capacitat d'influir o modificar la realitat ja que ha d'assumir, en la mesura de les seves possibilitats i la seva ubicació, una do-

ble funció: 1) aglutinar el coneixement i la relació amb els recursos i 2) promocionar la creació de nous recursos tant des del projectes de prevenció com de tractament de casos. (Si en un moment donat no hi ha cap activitat/organització adient, les necessitats de problemàtiques específiques que se presentin, haurà de promocionar-les ell mateix).

Si capgiram l'idea i passam a observar les funcions de l'Educador a nivell municipal (estam sempre parlant del que coneixem, la comarca d'Inca), ens adonam que es trobaria immers en projectes comunitaris concrets, desenvolupant un treball general d'animació sociocultural com a treball preventiu, la qual cosa li dificultaria assumir casos i objectius concrets segons problemàtiques especials individuals, dins el grup i la família. No pot, un mateix professional, intentar mantenir un coneixement i una intervenció cap a la dinamització d'un municipi i a la vegada, condicionar el seu treball de globalitat amb el tractament d'un grup reduït que exigeix una atenció constant, de tractament no tan sols a nivell de grup, sinó a nivell d'individu, família i escola.

Per altra part, si concentra els seus esforços en el tractament de grups reduïts es pot trobar amb l'incongruència de no tenir a on integrar-los com a tasca paral·lela d'inserció, ja que no hi ha cap professional que li garantitzi una tasca rigurosa i estable a nivell preventiu o de reinserció. Se'ns apareix com necessària doncs, l'existència de les dues figures professionals, en les distintes ubicacions a on estan.

Tornant al principi, al tema de la nova diplomatura de Educador Social, podríem parlar d'Educador Social, amb l'especialitat (sempre teòrica, per ara) d'Animació Sociocultural als municipis i Educador Social amb l'especialitat de Educació Especialitzada, a comarca.

No vol dir això, que l'Educador Municipal no treballi aspectes individuals i/o familiars i/o escolars amb els infants, ni que l'Educador Comarcal no ho faci comunitàriament. Hi ha d'haver una complementació constant entre els dos professionals, tant a nivell d'informació com d'assessorament i suport en les seves intervencions. D'aquesta forma l'Educador Comarcal, pot treballar aspectes concrets de grups específics, dins organitzacions i activitats promocionades des del municipi, així com aportar una visió co-

marcal del treball amb problemàtiques comunitàries i municipals, al mateix temps que l'Educador Municipal fa un seguiment i actua amb la mateixa orientació que l'altre, dins cada cas individual que participa al seu comunitari.

Es tracta en definitiva, d'assegurar una acció eficaç des de la línia que comença amb l'escola, passa per l'educació social (animació sociocultural com a mètode), continua amb la prevenció específica i el tractament de problemàtiques i acaba amb la reinserció.

Manuel Vilar
Jaume Mateu
(EMC Inca)

Bibliografia relacionada amb el tema:

(Colom 1982): «Teoría y Metateoría de la Educación». Trillas, México D.F.

(Colom 1987): «Modelos de Intervención Socioeducativa». Narcea, Madrid.

(Franch. J. 1985): «El lleure com a projecte». Generalitat de Catalunya. Barcelona

(Sureda 1986): «Contribución a los estudios educativo-ambientales. Bases para una pedagogía ambiental». Universitat de les Illes Balears.

(AAVV 1984): «Dos anys de tractament en llibertat: criteris d'actuació». Document Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Direcció General de Protecció i Tutela de Menors. Servei d'Acció Preventiva i d'Atenció no Institucionalitzada.

(AAVV 1985): «Tornem a casa. Convenis amb Ajuntaments per a la atenció a la infància i la joventut». Diputació de Barcelona. Servei de Serveis Socials.

(AAVV 1986): «El lloc de l'esplai en un futur pròxim: opció social. Notes per a un debat».

(AAVV 1987): «Jornades sobre la formació d'educadors i agents socioculturals». Document Jornades convocades per la Generalitat de Catalunya, Ministeri de Cultura, Ajuntament de Barcelona, Universitat de Barcelona, Universitat Autònoma de Barcelona.

¿QUÈ ÉS EL SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ AL CIUTADÀ (S.I.A.C.)?

El SIAC és un organisme que depèn jeràrquicament de la Conselleria Adjunta a la Presidència; els seus objectius són:

- Informar al ciutadà de tot el que fa referència a l'estructura i el funcionament de la C.A.I.B.
- Rebre i sometre a estudi totes aquelles iniciatives encaminades a millorar el funcionament de l'administració autònoma en general o de qualque departament en particular.
- Acol·lir i canalitzar les queixes o reclamacions sobre el funcionament de determinats aspectes de l'administració de la C.A. i cercar fórmules per a solventar-les.
- Cercar la col·laboració amb totes les institucions —públiques i privades— a fi que el ciutadà gaudieixi d'una millor informació en tot el que els fa referència. Per aconseguir aquests objectius el SIAC disposa d'una sèrie de mitjans que ho fan possible:
- Agilitat administrativa.
- Estructura descentralitzada (oficines per tot arreu de les Illes).
- Banc de dades exhaustiu i actualitzat.

Al marge d'atendre reclamacions i aportar solucions, el SIAC es proposa oferir una àmplia gamma de línies de divulgació per tal de treure al carrer el màxim d'informació mitjançant campanyes diverses en referència a qualsevol tema que es consideri interessant per al conjunt de la població i que sigui útil per a una part o per al conjunt dels ciutadans.

Es pretén aconseguir millorar la interconnexió entre els ciutadans i l'administració de la Comunitat Autònoma; això suposarà que els habitants de les Illes coneixeran el funcionament dels organismes autònoms i el que representa, amb tota la seva amplitud, el concepte d'autogovern; en definitiva es podran aprofitar millor de les possibi-

litats que ofereix la Comunitat Autònoma.

El SIAC neix com a instrument per combatre la desinformació que fins ara ha patit el ciutadà.

¿Quins serveis ofereix el SIAC?

- Informació. Qualsevol persona pot sol·licitar informació de forma oral o per escrit a qualsevol de les oficines existents.
- Tramitació dels suggeriments dels ciutadans. Hauran d'ésser degudament formulats per escrit, rebutjant-se aquells que siguin anònims. Els correctes passaran a l'organisme afectat, el qual donarà resposta al SIAC i aquest al ciutadà en qüestió.
- Tramitació de les queixes sobre el funcionament de qualque organisme dependent de la C.A. sempre i quan es formulin correctament i amb totes les dades del formulant. El SIAC donarà resposta a la queixa en un termini no superior al mes.
- El SIAC té la intenció de posar en marxa campanyes de divulgació sobre les funcions i objectius d'aquest servei així com sobre temes d'interès general.
- Oferir publicacions, guies sobre serveis de la C.A.I.B., butlletins d'informació i documentació o publicacions que facin referència a normatives de caràcter sectorial.

L'oficina principal del SIAC, es troba a la Plaça Drassanes, 4; poc a poc s'aniran instal·lant oficines per tot arreu de les Illes, al 1991 es preveu que s'hagin cobert totes les localitats susceptibles de disposar d'una oficina.

El SIAC disposarà de modern material informàtic per desenvolupar la seva tasca; un ordinador IBM s/38 ubicat a «SES MINYONES» i que donarà suport a altres aplicacions a més del SIAC mateix. Aquest ordinador estarà connectat amb les terminals de les diferents oficines. També l'oficina central de Palma comptarà amb un Telefax i altre tant passarà a les oficines locals per tal de facilitar el tràfic de papers i documents. Dues vegades per

setmana es posarà en funcionament un sistema de valises per fer fluid el correu ordinari.

¿Quina informació podrà oferir el SIAC?

- Informació jurídica. Normes jurídiques de l'Estat que afectin a la C.A., totes les normes de les altres comunitats autònomes i per suposat tota la normativa de la C.A.I.B.
- Dades organitzatives. Estructura i funcionament de la CAIB, dels Consells Insulars, dels Ajuntaments i de l'administració Perifèrica de l'Estat, sempre que aquestes Institucions arribin a convenis de col·laboració amb el SIAC.
- Dades diverses d'interès. Informació general sobre institucions públiques i privades (CREU ROJA, UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS, PARC DE BOMBERS, etc.).
- Dades concretes de l'àmbit territorial de cada oficina del SIAC.

Telefon del SIAC:

900 321 321

LEGISLACIÓ

— Conselleria Adjunta a Presidència. **Decret 98/1988 de 22 de desembre**, regulador del **funcionament econòmic-administratiu dels serveis de menors**.

En el mes d'octubre de 1988 es va firmar un conveni entre el Ministeri d'Assumptes Socials i la Conselleria Adjunta a la Presidència, pel qual la Comunitat Autònoma de les Illes Balears assumia la gestió de les instal·lacions i serveis de Menors a les Balears.

A la vista del conveni esmentat, es fa necessari regular amb precisió quin ha de ser el funcionament dels serveis assumits per assegurar-ne una gestió àgil i eficaç que possibiliti un millor servei als ciutadans i aclareixi les funcions de cada un dels organismes de la CAIB implicats en aquestes qüestions.

El decret conté 20 articles així com una sèrie de disposicions addicionals i annexes que estableixen el funcionament econòmic-administratiu dels serveis de menors. (BOCAIB núm. 11, 26 de gener 1989).

— Conselleria Adjunta a Presidència. Ordre del Conseller Adjunt a la Presidència per la qual es regula el **Pla Singular de Subvencions per a Ajudes Familiars**.

La problemàtica dels menors que necessiten de l'atenció dels poders públics per tal d'assegurar el seu desenvolupament en circumstàncies personals i familiars de plena normalitat, exigeix l'adopció de mesures que facin que l'actuació de l'Administració

sigui tan àgil i eficaç com sigui possible, raó per la qual pareix procedent, en aquest cas, que els ajuts familiars destinats als menors siguin objecte de regulació especial mitjançant el corresponent Pla Singular.

L'Ordre estableix com es poden sol·licitar aquestes ajudes i de quina manera es tramiten. (BOCAIB núm. 16, 7 de febrer 1989. Ordre 1316).

— Conselleria de Sanitat i Seguretat Social. **Decret 10/1989 de 9 de febrer**, pel qual es convoquen ajudes per a la protecció a sectors disminuïts, ancians, marginats, infància, toxicòmans i persones en estat de necessitat.

El termini de presentació de sol·licituds acabava dia 15 d'abril de 1989, però es fa una excepció que figura al Capítol IV: «Persones en estat de necessitat i borses de pobresa». Article 21: La Comunitat Autònoma podrà establir concerts o convenis per a la distribució d'aquestes ajudes amb Corporacions locals, Consells Insulars i d'altres Entitats o Institucions sense ànim de lucre que es dediquin a l'atenció d'aquestes necessitats. Les ajudes podran ser concedides també pel procediment de beneficència procurant coordinar la concessió amb les que es presten per altres institucions. Les sol·licituds s'han de fer d'acord amb el model que es facilitarà pels Consells Insulars o per la Direcció General d'Acció Social de la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social i s'han de subscriure per qui tenguí representació o poder suficient o per l'interessat, si pertoca. (BOCAIB núm. 23, 23 febrer 1989).

— Conselleria de Sanitat i Seguretat Social. Decret 13/1989 de 9 de febrer, pel qual es convoquen **ajudes a domicili** a través de Corporacions locals i Entitats sense finalitat de lucre. (BOCAIB núm. 23, 23 febrer 1989).

— Jefatura de l'Estat. **Llei 3/1989 del 3 de març** per la que s'amplia a **setze setmanes el permís per maternitat i s'estableixen mesures per afavorir la igualtat de tracte de la dona en el treball**. (BOE núm. 57, 8 març 89).

— Ministeri d'Assumptes Socials. Resolució del 17 de febrer de 1989 de la Subsecretaria, per la que es dona publicitat al **Conveni-marc subscrit entre el Ministeri d'Assumptes Socials i la Creu Roja Espanyola**. (BOE núm. 59, 10 març 1989).

— Ministeri de Treball i Seguretat Social. Ordre del 4 d'abril de 1989 pel qual es regula el **Pla Nacional de Formació i Inserció Professional Ocupacional** a impartir pels Centres Col·laboradors de l'INEM. (BOE núm. 86, 11 d'abril 1989).

— Ministeri de Relacions amb les Corts i de la Secretaria del Govern. Reial Decret 352/1989 del 7 d'abril pel qual **s'amplia la composició del grup interministerial per al Pla Nacional sobre Drogues**. (BOE Núm. 86, 11 d'abril 1989).

— Ministeri d'Assumptes Socials. Ordre del 7 d'abril de 1989 per la qual **es crea el Centre Estatal d'Autonomia Personal i Ajudes tècniques de l'Institut Nacional de Serveis Socials**.

En aquesta ordre s'exposen els fins, funcions i àrees funcionals d'aquest centre. (BOE núm. 87, 12 d'abril 1989).

ACTIVITATS DE FORMACIÓ

Activitats que es realitzen durant els mesos de juny i juliol de 1989:

INTRESS

- Metodologia de Treball Social. Nivell II. Barcelona del 5 al 8 de juny
- Organització del Servei d'Ajuda a Domicili. Madrid, 15 i 16 de juny
- Epidemiologia. Madrid del 10 al 14 de juny
- Acol·liment Familiar. Nivell II. Barcelona del 15 al 17 de juny
- Conducció de Reunions. Madrid del 19 al 22 de juny
- La Problemàtica de l'ancianitat. Mòdul II: L'atenció a l'ancianitat des dels Serveis d'Atenció Primària. Barcelona del 26 al 29 de juny
- Metodologia de Treball amb Famílies. Nivell II. Barcelona del 3 al 7 de juliol
- La Problemàtica de l'ancianitat. Mòdul III: L'atenció grupal i individual als vells. Barcelona del 3 al 6 de juliol
- Taller: Treball en equip. Barcelona del 6 al 8 de juliol
- Curs d'introducció: La supervisió com a tècnica de Gestió. Barcelona del 10 al 13 de juliol

Informació:

INTRESS a Balears
C/ Vicens Mut, 6, 2on
07001 Palma
Tel. (971) 71 50 29

INTRESS a Barcelona
Plaça Catalunya, 9, 4rt
08002 Barcelona
Tels. (93) 302 65 91 - 302 66 12

INTRESS a Madrid
C/ Diego de León, 43, 6è, 7a
28006 Madrid
Tel. (91) 261 77 76

INSTITUT DEXEUS

- Conferència. ¿Qui té cura de la Salut de l'Adolescent?
Barcelona, 14 de juny

Informació:

Institut Dexeus
Tel. (93) 212 46 00

III ESCOLA D'ESTIU

- Col·legi Oficial de Psicòlegs de Madrid.
Madrid del 3 al 14 de juliol

Informació:

III Escuela de verano. Psicología 89
Colegio Oficial de Psicólogos.
Delegación Madrid.
Cuesta de San Vicente, 4, 5è
28008 Madrid
Tel. (91) 241 99 99

Tallers:

Àrea de Salut / Àrea d'Educació / Àrea de Serveis Socials / Àrea de Psicologia de Treball i les organitzacions / Àrea de Psicologia de l'Esport / Àrea de Psicologia Jurídica / etc.
Disposam del programa detallat per als que vulguin consultar-ho.

SIMPOSIUM INTERNACIONAL DE PEDIATRIA SOCIAL: Nin i Societat

Madrid del 17 al 21 de juliol

Organitza:
Facultad de Medicina de la Universidad Complutense

Informació:
Viajes Ecuador
San Bernardo, 20
28015 Madrid
Tel. (91) 522 07 95

LA DEMANDA POTENCIAL COM A EINA DE PLANIFICACIÓ I ORGANITZACIÓ DE PROGRAMES DE TREBALL SOCIAL

Àrea de Serveis Socials
Diputació de Barcelona
Barcelona 1 i 2 de juny

Informació:
Àrea de Serveis Socials
Diputació de Barcelona
Balmes, 114, 1er
Tel. (93) 215 25 26

JORNADES: MALTRACTE A LA INFÀNCIA

Madrid del 8 al 10 de juny

Organitza:
Comissió Contra el Maltracte a la Infància
Consell General de Col·legis Oficials de Diplomats en Treball Social i Assistents Socials
Altres entitats i organismes

Informació:
Col·legi Oficial de Psicòlegs de Madrid
Núñez de Balboa, 58
28001 Madrid
Tel. (91) 435 52 12

I SIMPOSI REGIONAL DE L'ASSOCIACIÓ MUNDIAL DE PSIQUIATRIA SOCIAL

Madrid del 29 de juny a l'1 de juliol

Organitza:
Departament de Psicologia i Psiquiatria Mèdica de l'Hospital Universitari «San Carlos» (Madrid)
Plaza de Cristo Rey, s/n
28040 Madrid

TREBALL SOCIAL AMB GRUPS

Àrea de Serveis Socials
Diputació de Barcelona
Barcelona 1, 2, 8 i 9 de juny

Informació:
Àrea de Serveis Socials
Diputació de Barcelona
Balmes, 114, 1er
Tel. (93) 215 25 26

BIBLIOGRAFIA

¿Tratamiento Penal para Menores?

Sumari:

- I Presentación
- II Los niños en la sociedad. Consideraciones básicas
- III Anotaciones sobre la Infancia Asocial
- IV Los Menores que se buscan
- V Un análisis de la legislación vigente
- VI Proyectos de reforma de la legislación de Menores, análisis comparado, principios que los inspiran a ideología dominante
- VII Legislación sobre protección de Menores. Legislación de las Comunidades Autónomas y Derecho Internacional Comparado
- VIII Consideraciones finales Bibliografía

Preu: 350 Ptes.

Servicio de Publicaciones Cáritas Española
San Bernardo, 99 bis
28015 Madrid
Tel. (91) 445 53 00

El Reto de los Marginados

Índex:

- I Los Comienzos
- II La Cultura Gitana
- III La Cultura transmontana
- IV A la Búsqueda de soluciones
- V El Centro de Promoción de Minorías Étnicas
- VI El Desarrollo Global Comunitario
- VII Dinámica interna del Centro: áreas

- VIII Dinámica interna del Centro: Servicio y Medios. Relaciones. Convivencia. Participación.
- IX El Voluntariado en el centro Epílogo Material de consulta

Preu: 1.500 Ptes.

Centro de Promoción Minorías étnicas
Loma Santa Lucía, s/n
31012 Pamplona

La participación ciudadana en el Municipio

Jornades de participació ciutadana i Municipi efectuades a Palma de Mallorca els dies 8, 9 i 10 d'abril de 1987.

TOM I:

- La FEMP i la Participació Ciutadana
- Reglament orgànic tipus de participació ciutadana
- Un model de gestió

(300 Ptes.)

TOM II:

- Reglament tipus de Participació Ciutadana per a Municipis de menys de 20.000 hab.

(250 Ptes.)

TOM III:

- Reglament tipus de Participació Ciutadana per a Municipis de 20.000 a 200.000 hab.

(250 Ptes.)

TOM IV:

- Reglament tipus de Participació Ciutadana per a Municipis de 200.000 a 1.000.000 d'habitants.

(250 Ptes.)

Municipio y Cooperativismo

Resolucions de les primeres jornades nacionals de la FEMP sobre Municipis i Cooperativisme realitzades a Saragossa. Conté una reflexió sobre Cooperativisme i ocupació, des de l'òptica de les Corporacions locals; experiències sobre tipus de Cooperatives i bases per la futura llei sobre Cooperativisme.

(250 Ptes.)

Los Municipios ante las Drogodependencias

Recull de les ponències presentades a les Jornades Internacionals de la FEMP efectuades a Vigo els dies 3, 4, 5 i 6 de juliol de 1985.

(900 Ptes.)

Sol·licitar aquests 3 documents a:
Publicaciones FEMP
C/ Nuncio, 8
28005 Madrid

Treball de Comunitat

Autor: Alan Twelvetrees

L'autor, professor de treball de Comunitat, exposa en aquest volum com iniciar i desenvolupar el treball amb grups de la Comunitat. Dissenyat com a manual pràctic per al treball en els barris, el llibre presenta a més un resum dels debats actuals sobre temes teòrics i polítics relacionats amb el treball de Comunitat, l'estratègia del treball de Comunitat, l'estrés dels professionals, etc.

(Preu: 1.350 Ptes.)

El Maltractament dels Infants

Prevenió i atenció del problema

Autors: David N. Jones i altres.

Obra bàsica sobre el problema del maltractament dels infants, malauradament de gran actualitat en el nostre país. Aquest llibre, dirigit als professionals dels serveis socials, és també d'interès per als qui treballen en la sanitat i l'ensenyament. L'atenció als infants, el treball amb les famílies, els aspectes mèdics, psicològics, culturals i socials, entre d'altres temes, hi són tractats amb profunditat.

(Preu: 1.750 Ptes.)

Aquests llibres pertanyen a la col·lecció FRONTISSA i es poden sol·licitar a:

Editorial Pòrtic, S.A.
Ausias March, 92
08012 Barcelona

CENTROS DE SERVICIOS SOCIALES: Conceptualización y desarrollo operativo

GUSTAVO GARCIA HERRERO
Colección Trabajo Social / Serie textos Universitarios n.º 1
CONSEJO GENERAL DE COLEGIOS OFICIALES DE DIPLOMADOS EN TRABAJO SOCIAL Y ASISTENTES SOCIALES.

C/ Dr. Cortezo, 11, 2on
28012 MADRID

Editorial siglo XXI.
1a edició, desembre 1988
Preu: 1.900 Ptes.

El valor d'aquesta publicació té una doble vessant: per una part uneix la teoria més avançada en el camp de l'Acció Social, determinant necessitats i prestacions bàsiques, amb la pràctica d'intervenció que en aquests darrers anys d'intens desenvolupament dels Serveis Socials s'han vengut realitzant. I per altra part, ofereix una proposta, científicament argumentada, que serà de gran ajuda per a l'elaboració de plans d'equipaments des de les Institucions regionals planificadores.

L'autor planteja un model concret de Centre i ofereix una fórmula per a calcular el cost d'aquest equipament en funció del seu àmbit d'actuació. Per això i per molts d'altres aspectes que tracta es pot considerar de gran interès per a polítics, planificadors, gestors i treballadors socials.

PREMIS

El Ministeri d'Assumptes Socials convoca els premis «Juventud 1989».

BASES:

Primera:

La participació pot efectuar-se a títol individual, col·lectiu o institucional.

Segona:

Els treballs podran ésser en castellà o qualsevol altra llengua oficial de l'Estat espanyol, ajustant-se als requisits següents:

a) Mitjans de comunicació: articles o reportatges que s'hagin difós des de l'1 de desembre del 88 fins el 31 d'octubre del 89.

Prensa: Es presentarà un original del diari o revista on s'hagi publicat l'article o reportatge, així com quatre còpies del mateix, especificant:

- Títol
- Denominació de la revista o diari, numero, pàgina i data de publicació
- Ràdio i televisió: es presentaran quatre còpies per escrit del guió, així com:
 - Dues còpies del guió gravat en format «cassette» per ràdio
 - Dues còpies del guió gravat en format «video cassette» (sistemes Betamax o VHS) en el cas de programes de televisió

Tant per ràdio com televisió: Certificat de la direcció de l'emissora on consti data, programa i hora d'emissió

b) Treballs d'Investigació. Podran presentar-se tot tipus d'investigacions de les quals es pugui derivar un programa, servei o pla d'actuació per a l'Administració o bé suposi un instrument d'ajuda per a col·lectius juvenils en qualsevol faceta.

Els treballs han d'ésser inèdits i amb una extensió no inferior a 150 folis escrits a màquina, a doble espai, per una cara.

Es presentaran quatre exemples especificant:

- Títol
- Breu resum del mateix, que no passi de 5 folis amb els principals aspectes i conclusions a destacar.
- Declaració expressa de que el treball és inèdit.

L'Institut de la Juventud es reserva el dret a publicar o difondre els treballs premiats de forma completa o resumida en els 3 anys següents a la concessió del premi, sense que l'autor rebi cap tipus de remuneració.

c) Experiències: Experiències desenvolupades al llarg de 1989 que puguin contribuir a l'aportació de solucions a problemes d'un col·lectiu de joves o que suposin una innovació positiva a l'àmbit de la problemàtica juvenil. Es presentarà per duplicat:

- Dades concretes de l'experiència:
 - Denominació i programa general, objectius, metodologia, cronograma de tasques realitzades, etc.
 - Lloc i data on s'ha realitzat.
 - Aspectes més destacats de les accions realitzades amb referència a la seva cadència temporal i resultats obtinguts.
 - Documents gràfics que ajudin a verificar els resultats.
 - Medis utilitzats, incloent una declaració de les ajudes rebudes públiques o privades.

Tercera:

Premis en metàl·lic i mencions honorífiques.

a) Mitjans de comunicació:

1er premi: 250.000 Ptes.
2on premi: 150.000 Ptes.
3er premi: 100.000 Ptes.

b) Treballs d'investigació:

1er premi: 500.000 Ptes.
2on premi: 300.000 Ptes.
3er premi: 200.000 Ptes.

c) Experiències:

1er premi: 400.000 Ptes.
2on premi: 250.000 Ptes.
3er premi: 150.000 Ptes.

El jurat podrà concedir un accésit de 50.000 Ptes. a tres dels treballs presentats que destaquin per la seva originalitat, metodologia o altre aspecte.

Així mateix, sempre que el jurat ho cregui oportú podrà concedir mencions honorífiques, sense premi metàl·lic als treballs que es mereixin tal menció.

Quarta:

A més de la sol·licitud de participació (veure model al B.O.E. 16-02-89)

es presentaran els treballs, fotocòpia del D.N.I. a més de l'acreditació pertinent quan es tracti de col·lectius o institucions.

Cinquena:

Remetre tota la documentació a:
Instituto de la Juventud
Marqués de Riscal, 16
Madrid

El termini acaba dia 31 d'octubre de 1989.

Sisena:

Els premis s'atorgaran per resolució del Director de l'Institut de la Joventut a Proposta d'un jurat anomenat per aquest.

Setena:

La resolució del jurat serà inapel·lable i es farà públic en el Butlletí Oficial de l'Estat sense perjudici de la seva notificació personal als interessats i difusió en els mitjans de comunicació.

NOTA ACLARATÒRIA:

Per raons alienes a «ALIMARA» i referent a l'entrevista publicada al núm. 11 de l'esmentat butlletí vull deixar clar que en cap moment en les meves declaracions vaig voler, intencionadament, desprestigiari ni a l'equip amb el qual treballa ni a la Institució que d'alguna manera representi, malgrat algunes de les meves afirmacions puguin donar lloc a interpretacions errònies.

Mercedes Bonet
Treballadora Social del Centre de Salut «Sa Graduada»

1. Arran, núm. 31. Gener 1989

«REVOLUCIÓN» EN EL SISTEMA DE ACOGIDA Y ATENCIÓN AL MENOR, POR PARTE DEL CONSELL

A todas luces, un sistema mastodóntico y acumulativo de individuos bajo un mismo techo, debe ser declarado obsoleto y caduco. Todos los eruditos en psicología coinciden en que un sistema así, produce el denominado «síndrome del asilado». Nuestra enhorabuena, pues, para quienes han iniciado un cambio totalmente revolucionario en el concepto de asilo, para convertirlo en una aspiración a proporcionar un entorno, lo más parecido posible a un hogar normal, para todos aquellos muchachos y niños cuyas familias verdaderas están tan desestructuradas, que la permanencia en el seno de las mismas no sólo es contraproducente para ellos, sino que los aboca inexorablemente a la marginación y a la delincuencia.

Ahora bien, para eliminar de un plumazo (y desde la mesa de un confortable despacho) un sistema caduco y contraproducente, era preciso contar antes con alternativas para todos aquellos menores que precisen acogerse a una protección, sea del tipo que sea: techo, escolar o higiénico-sanitario.

Pues bien, ¡asómbrense ustedes!, esa alternativa sólo se ha llevado a cabo con el 30 % de los niños que en su día atendía el Consell. De los futuros niños necesitados nadie hace mención. Y los restantes, cuyas familias y hogares habían sido declarados por la Junta de Protección al Menor y al Tribunal de Menores como «desestructurados» y nocivos para un normal desarrollo del individuo, han sido devueltos a su lugar de origen, dando por hecho que dicha «desestructuración» ha remitido y ya todo es normal: la convivencia, la escolarización, la salud, etc., etc.

Por lo visto, la Conselleria de Acción Social del Consell posee el secreto de

«estructurar» ambientes, familias y personas en el momento preciso y a conveniencia.

Si ello es así, debería hacer partícipes de su secreto a tantas y tantas asistentes sociales de barriada que se las ven y se las desean para que esos menores se reinserten en sus barrios.

Sin embargo, ni las familias han superado su «desestructuración» ni la escolarización de esos niños y menores es «normal», dado que no hay quien revise su asistencia ni su rendimiento en la escuela (cosa esta última prácticamente imposible a causa del enorme retraso en el aprendizaje que arrastran estos niños), ni la «integración» en el barrio se produce. Se «reintegran», eso sí, en las pandillas o grupúsculos marginales y tendentes a la delincuencia, de cuyos peligros se les había pretendido salvar en su día.

Ahora, por lo que se ve, ya no tiene ello ninguna importancia para la Conselleria de Acción Social del Consell. Si la tuviera, se habrían propiciado y creado suficientes alternativas para que dichas regresiones no tuvieran lugar, antes de hacer liquidación total de las antiguas y obsoletas instituciones que, de alguna manera, cubrían un vacío y hacían un servicio, siempre preferible al abandono en el que han quedado muchos de estos muchachos y niños, que un día habían sido puestos bajo la protección del Consell.

Todo ello nos obliga a plantearnos las siguientes preguntas:

— Para el Consell, ¿son primordiales los logros sobre el papel, prescindiendo de la realidad social de Mallorca?

— ¿Se trata tan sólo de experimentar nuevas técnicas prescindiendo si, con ello, se producen numerosas víctimas?

— ¿O más bien se trata de imitar a otras comunidades autónomas, sin pararse a pensar si era preciso antes el disponer de los medios necesarios para atender las necesidades reales de nuestra comunidad?

— ¿Ocurre todo ello porque el resto de los consellers del Consell no consideran primordial ni prioritario el bienestar social, comenzando por los de abajo? ¿Es por ello que los presupuestados para Acción Social sufre continuos recortes en beneficio de otros proyectos que interesan más al sector más acomodado de la isla?

— El montón de millones que se obtendrá por la venta de los solares de las antiguas instituciones ¿habrá influido en las prisas y en la falta de previsión demostrada?

— ¿Adónde irá a parar dicho dinero?

— ¿Se pondrá más premura y diligencia para llevar a cabo y cuanto antes el proyecto que editó en su día el servicio de Acción Social, para la atención al Menor?

Roser Puig

2. Arran, núm. 32. Març/abril 1989

COMUNICACIÓ

El Colegio de Asistentes Sociales, respaldados por más de un centenar de firmas de profesionales y entidades entre las que se encuentra Cáritas, han dado a conocer a la opinión pública este comunicado sobre algunas deficiencias que presenta el servicio de atención a la infancia en Mallorca.

Las entidades y profesionales que firmamos este documento queremos hacer llegar a la opinión pública la grave situación y el estado de abandono en el que se encuentran los servicios destinados a la infancia. Haciendo especial hincapié en la falta de planificación y coordinación entre los diferentes organismos públicos que tienen competencias en esta área.

Esta acción no debe entenderse como una reivindicación aislada, sino que pretende canalizar los esfuerzos que de forma dispersa se han ido desarrollando hasta la fecha por los diferentes colectivos, entidades y profesionales, los cuales se han visto obligados a hacer esta denuncia dada la profunda problemática que en la actualidad se está produciendo, y el silencio de la administración ante las diferentes alternativas de solución que se le han ido proponiendo.

Esta problemática se puede concretar en los siguientes aspectos:

— Insuficiencia de centros de planificación familiar donde se pueda prestar un servicio de atención maternal y preparación al parto con apoyo psicosocial.

— Inexistencia de una normativa que regule el funcionamiento de las escuelas infantiles.

— Escasa cobertura de escuelas infantiles de carácter público, que contemplen la integración de los niños con deficiencias y que tengan en consideración el horario laboral de los padres, especialmente en las zonas turísticas.

— Las ayudas económicas para plazas en guarderías destinadas a familias con escasos recursos son insuficientes. Actualmente en los servicios de protección de menores existe una larga lista de espera de solicitudes que no han podido ser atendidas por diversas razones, desde falta de presupuesto a falta de personal.

Por otra parte la resolución de conceder o denegar estas ayudas se demoran más de tres meses, nunca con carácter retroactivo desde la fecha de matriculación, con el agravante de que se suelen pagar con retrasos de hasta 4 meses. Estos retrasos afectan también al pago de ayudas a los pisos de acogida o pisos protegidos y a las de comedor escolar.

Es necesario crear los mecanismos oportunos que faciliten el estudio de esas solicitudes en un plazo máximo de 15 días, y que si la solicitud se otorga, tenga carácter retroactivo desde la fecha de solicitud o matriculación y que el pago se efectúe puntualmente.

— Insuficiencia de pisos de acogida o pisos protegidos. En la mayor parte de los pisos que actualmente están en funcionamiento no sólo tienen un número mayor de niños/as que el recomendado, sino que además la plantilla que trabaja en ellos no es estable y muchos de los profesionales son voluntarios. No existe por parte de la administración ni seguimiento ni apoyo al funcionamiento de estos pisos.

— Escasos comedores escolares e insuficientes ayudas para el pago para niños/as con familias con carencias socioeconómicas.

— No existe organismo público que tenga regulada la concesión de becas para libros y material escolar destinados a aquellas familias que no puedan costear el pago de los mismos.

— Insuficientes educadores de calle que trabajen específicamente situaciones de conflictividad infanto-juvenil a nivel individual, grupal o comunitario.

— Actualmente se aplica con frecuencia a los menores la figura jurídica de libertad vigilada o protectora, sin embargo ésta no se puede hacer efectiva porque no existe plantilla para custodiar estas situaciones.

— Inexistencia de un Departamento de psiquiatría infantil y juvenil con zona de observación.

— Para toda la Isla sólo existe un servicio público de atención terapéutica dirigido a las familias, y sin garantía de continuidad.

— Escasa cobertura sanitaria para determinados problemas de salud que precisen utilización de prótesis auditiva, tratamiento de caries...

— Insuficientes servicio de atención primaria en los pueblos como en Palma.

— Pocos programas dirigidos al estudio y atención de menores en situaciones de alto riesgo, malos tratos, hijos de madres prostitutas... cuya única solución es el internamiento si tienen la suerte de encontrar una plaza.

— Un concepto de educación compensatoria demasiado limitado e inflexible.

El objetivo de este escrito no es realizar un análisis de las carencias de los servicios para el menor, sólo hemos indicado las deficiencias que hemos considerado que precisan una más ágil resolución. La lista podría ampliarse considerablemente.

Sólo pretendemos hacer un llamamiento para que los responsables públicos se coordinen para:

- Estudiar a fondo la situación actual de los menores de las Islas.
- Planifiquen con sentido común y perspectivas de futuro los recursos y servicios que garanticen una asistencia al menor que cubra todas sus necesidades y derechos reconocidos internacionalmente.
- Cumplan los compromisos que acuerden realizar ante profesionales y asociaciones.
- Solventar con carácter apremiante las dificultades más graves.

3. Flor de Card, núm. 148. Març 1989. Pertany a una sèrie d'articles que es publicaren amb motiu dels 10 anys d'ajuntaments democràtics.

COMMEMORACIÓ DELS 10 ANYS D'AJUNTAMENTS DEMOCRÀTICS

Deu anys de democràcia han estat decisius per al canvi de la vida del nostre país. No sols s'han desenvolupat les llibertats, s'ha creat una vida política que representa el poble, sinó que hem

afrontat també la defensa de l'ètica i la recuperació del sentit de la dignitat col·lectiva. Hem aconseguit l'autonomia i hem ingressat a Europa. No hem resolt tots els problemes, però sabem que aquests es poden discutir, i que si qualcú interfereix els interessos generals del país es pot denunciar, i que no hi ha cap poder superior al dels ciutadans.

Avui la gent no té por, se sent lliure y ha mobilitzat una energia creadora a favor del canvi, de la modernització i de

la millora de les condicions de vida. Hem deixat de ser diferents i això significa, al mateix temps, que som conscients de les nostres limitacions i que no ens regalaran res. Només amb el nostre esforç podrem seguir avançant. Hem recobrat el dret de decidir, de ser majors d'edat, de no estar sotmesos a tutela. Som un poble sobirà que pot escriure la seva pròpia història.

Bartomeu Pont

4. S'arenal de Mallorca. 15 d'abril de 1989

Les dones, ¿un error anatómic?

**Cada any es perden
750.000 milions de pessetes
per infeccions urinàries
a tot l'Estat**

Tots els uròlegs ho saben, perquè la seva experiència i les dades que van recollint ho demostren; però potser per la por a ser titllats de masclistes empedreïts no solen fer-ho públic. Molts solen limitar-se a indicar que «actualment, que disposem de quasi 150 antibiòtics, seguim amb la mateixa taxa d'infeccions urinàries de sempre, quan no hi havia aquests tractaments farmacològics». I afegeixen que «estem igual que estàvem fa uns 50 anys, degut, sobretot, a la falta de formació higiènico-sanitària, però, sorprenentment, perquè es practica en excés i malament».

Però, de sobte, algun especialista no s'està de dir-ho clarament. Com el doctor Ferran Dalet, cap del Servei de Microbiologia de la Fundació Puigvert, i que veu les seves declaracions a l'AVUI corroborades per l'assentiment explícit dels doctors Gerardo del Rio, cap del Servei de Nefrologia de la mateixa i prestigiosa institució, i el doctor Ferré Fuentes, president de la Societat Catalana d'Urologia, de la Reial Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears.

El que afirma Dalet és tan sorprenent com científicament cert: «Lamento dir-ho, però per mi les dones estan pessimament constituïdes pel que fa a les parts íntimes. Efectivament —afegeix— tenen l'anús, la vagina i la uretra en el mateix pla anatómic. ¿Sap què vol dir això? Doncs que aquest, diguem-ne, error anatómic és la causa de milions d'infeccions urinàries. A l'home, és clar, això no li passa», matisa.

El fet real és que a l'Estat s'enregistren anualment entre 2,5 i 3 milions de malalties degudes a infeccions urinàries. Per sexes, la dona és molt més afectada que l'home, i la prova és que de cada 100 malalts amb infeccions d'aquest tipus que visiten tant els generalistes com els uròlegs, 22 són barons i 78 són dones.

Com que les xifres eren sospitades, però no hi havia cap estudi rigurós fet, es va encarregar al *consulting* especialitzat Bernard Krief un estudi sociològic sobre el tema. El treball ja està enllestit, i d'aquí que poguem donar dades concretes. Bernat Rabassa, coordinador de l'estudi, és prou explícit: «Les infeccions urinàries que es presenten anualment a l'Estat —els 3 milions citats— suposen, entre cost de medicaments, honoraris mèdics, pèrdues d'hores de treball, etcètera, un total que podem fixar en 750.000 milions de pessetes». A l'estudi hi han participat 2.113 metges generalistes i 187 uròlegs, i per tal d'afinar en els resultats i rebaixar al mínim del marge d'error, s'ha utilitzat el sistema Del-

phi de doble retorn d'enquesta, per primera vegada a l'Estat.

Amb desenes d'anys de pràctica mèdica i agafant fort la seva pipa, el doctor Del Rio, no es pot estar de dir-ho: «Els nens gitanos, que van amb el cul a l'aire tot el dia, tenen moltes menys infeccions urinàries que molts bebes ben cuidats de la classe alta. I això és degut —indica— al fet que l'home s'ha creat per anar despullat, i el cos el proveeix de les defenses necessàries. Però quan es comencen a utilitzar bolquers de determinats tipus, sabons d'acidesa baixa, o d'altres productes, el que passa és que se'ls mata la flora bacteriana protectora, sobretot a les nenes, i ja tenim la infecció. I tot perquè —perdoni que sigui tan cru— un sol gram de femta té un bilió de bacteris patògens, que poden passar en gran quantitat a les vies urinàries que s'han rentat massa sovint i les colonitzen. Els problemes, llavors, són per a nosaltres».

Una dada, potser inesperada, s'ha obtingut també de l'estudi sociològic. És a Catalunya on els metges solen afinar més a l'hora de diagnosticar les infeccions urinàries. «I no pas perquè hi hagi més casos que a la resta de l'Estat, sinó perquè aquí ja fa uns set anys que s'estan fent curstes de reciclatge i posada al dia, i això s'ha de notar d'alguna manera», afirmen els especialistes consultats.

Permissivitat sexual

El cap de Nefrologia de la Puigvert és, realment, un pou de dades. «Una

dona és normal —per la seva anatomia— que tingui entre 6 i 12 infeccions urinàries cada any. ¿Vol més dades? Doncs, apunti: cada dia de l'any s'enregistren arreu del món uns 80 milions de casos d'infeccions urinàries, moltes de les quals podrien evitar amb una higiene personal ben entesa. Epl —afegeix— no cal descuidar tampoc que aquestes infeccions cosntitueixen la meitat de les que s'agafen dins els mateixos hospitals, sobretot a causa de les males col·locacions de les sondes i els catèters».

El doctor Ferran Dalet, per la seva banda, i amb la perspectiva que li dona ser el cap del Servei de Microbiologia de la Puigvert, avantposa la realitat científica a les possibles acusacions de masclisme. «D'entrada, millor els *tampax* que les compreses; però això encara no està del tot clar. Estic parlant, és clar, de les compreses que absorbeixen de veritat i no només a la propaganda. La higiene és el gran punt per frenar la proliferació d'infeccions urinàries», diu.

Però una higiene íntima adequada. «¿Saps què passa? Doncs que les dones solen rentar-se les parts íntimes amb detergents massa alcalins i, a sobre, s'apliquen desodorants íntims. Tot plegat destrueix la flora bacteriana vaginal que la naturalesa els ha proporcionat, i és llavors quan arriben els germens procedents de la zona perineal, que troben el camí lliure per infectar-ho tot».

Un consell: «Cal eixugar-se sempre de davant cap a darrera, per frenar tot el que sigui possible la proliferació de bacteris de la femta».

I una preocupació d'un especialista en microbiologia urològica: «Diran que sóc un *carca*, però la veritat és que la nova tolerància sexual per part de les dones els provoca més i més infeccions urinàries. ¿Per què? Doncs perquè, su-

posem que en llevar-se es dutxa i renta les parts íntimes, però moltes jovenetes surten de nit i, en previsió d'acabar la jornada fent l'amor amb algun company, es tornen a rentar i aplicar esprais íntims abans de sortir a ballar o anar de copes. El resultat se'l pot imaginar: la flora vaginal protectora queda eliminada durant unes hores, i la infecció pot començar el seu camí».

Finalment, una disculpa: «No sóc ni un reprimint ni un masclista, però no puc mentir després de veure centenars i centenars d'exemples d'això».

Malalties d'origen diferent

Encara que, a vegades, vagin associades i, fins i tot, les unes poden ser conseqüència de les altres, no es pot assimilar de cap manera una infecció urinària amb una malaltia de transmissió sexual. Aquestes, conegudes també com a ma-

lalties venèries, són trameses, exclusivament, per contactes sexuals, i entre les més conegudes —en els dos sexes— hi ha la gonorrea (dolor en orinar i expulsio de mucosa genital), l'herpes genital (inflamacions produïdes per virus que es denoten per petites i abundants vesícules), la sífilis (que és molt greu i si no es tracta pot produir una paràlisi progressiva general), la blennorràgia (abundant secreció de moc purulent per la vagina o l'uretra) i el xancre tou (que ocasiona inflamació dels nòduls limfàtics dels engonals).

En canvi, les infeccions urinàries no solen ser tan greus. En la dona adulta (no gestant) la cistitis és la més freqüent. Provoca la inflamació de la bufeta de l'orina, alhora que dona contínues ganes d'orinar, però, en fer-ho, se senten dolors i cremors. En l'home adult, en canvi, és la uretritis gonocòcica la més corrent, seguida de la prostatitis. En la primera, té lloc la inflamació de la uretra, que es troba al llarg del penis, i provoca forts dolors durant la micció. Per la seva banda, la prostatitis és la inflamació —deguda a microbis, com en gairebé tots els casos esmentats fins ara— de la pròstata, glàndula sexual masculina que, durant l'ejaculació, secreta un líquid alcalí que forma part del semen.

Es considera normal que la pròstata augmenti de tamany en els barons d'edat avançada, arribant a obtenir el coll de la bufeta de l'orina. Per posar-hi remei s'ha de recórrer a una intervenció quirúrgica.

Josep Català

BUTLLETA DE SOL·LICITUD

Si vols rebre «ALIMARA» a ca teva, omple, per favor, aquesta butlleta

Nom i cognoms

Adreça

Població

Codi postal Telèfon

Professió o treball

Donam la mà als ajuntaments,

construïm Mallorca plegats.

El Consell Insular de Mallorca du a terme en col·laboració amb els municipis petits de l'illa, un ambiciós programa de realitzacions que és el resultat d'una estreta cooperació en matèria tècnica, jurídica i econòmica i en una àmplia plataforma d'accions en els camps més importants de l'activitat ciutadana diària.

El Consell Insular de Mallorca ofereix als diversos municipis una ajuda inestimable en matèria d'assistència social als ciutadans, de foment de la cultura popular, de dotacions d'infraestructura esportiva als pobles, de potenciació de les activitats econòmiques i socials, de creació de llocs de feina, de construcció de carreteres, de protecció del medi ambient i de tot quant s'hà de menester perquè els petits municipis de la nostra illa puguin disposar d'unes dotacions d'infraestructura adequades a les seves necessitats.

Per nosaltres, els més petits són els més grans.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA